

Eesti keel 4. - 6. klass

Eesti keel, valdkonnapädevused

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane

järgmised valdkonnapädevused:

- austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

Eesti keele ainekava 4. klass

1. Ajaline maht

Inglise keele klassis 5 tundi nädalas

Muusika ja majandus-reaalklassis 5 tundi nädalas

2. Eeldatav õpilaskontingent on 3. klassi õppekava läbinud õpilased

Õpitulemused ja õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

- Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;
- jutustab kuulnud teksti ümber;
- esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;

- väljendab oma arvamust, annab infot arusaadavalt edasi;
- leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;
- esitab peast ilukirjandusteksti omal valikul, loeb teksti rollis;
- annab juhiste alusel kaaslasele tagasisidet.

Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Juhendi järgimine ja kuuldu põhjal tegutsemine.

Kuuldud teksti ümberjutustamine. Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine.

Kuuldu kohta täpsustavate küsimuste esitamine. Esitatud küsimuste mõistmine ja küsimustele vastamine.

Loetu ja kuuldu kohta arvamuse avaldamine ja seisukoha põhjendamine, näite toomine tekstist. Kaaslaste arvamuse küsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine eakohasel viisil. Mõtete väljendamine selgelt ja arusaadavalt, mõtte lõpuleviimine ja mõtete omavaheline seostamine.

Rühmavestlus etteantud teemal, vestluse tulemuse esitus. Rühmareeglite kokkuleppimine, sobiva koostöövormi valimine. Kõnelemisel kaaslase mõtete ümbersõnastamine, enda mõtete lisamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.

Dialogi ja dramatiseeringu esitamine. Rollimäng.

Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Teksti vastuvõtt

- Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, selgitab nende tähendust;
- valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist;
- kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi;
- vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot;
- nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid;
- nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid;
- tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi;

- kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta;
- esitab ilukirjandusteksti mõtestatult;
- leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu;
- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut);
- tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda.

Tundmatu sõna tähenduse leidmine õpiku sõnastikust ja Sõnaveebist. Tähenduse selgitamine. Lugemiseks valmistumine, lugemise eesmärgistamine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, korduv ülelugemine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Lugemist hõlbustavad võtted. Lause, lõigu ning tervikteksti mõistmine ja ümberjutustamine.

Tarbeteksti ja ilukirjandusteksti eesmärgi ja lugemise eripära. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).

Ilukirjandustekst, kujundlik keelekasutus. Ilukirjanduse põhiliigid: luule, proosa, draama, nende erijooned.

Jutustava teksti vastuvõtt. Süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased, käivitav sündmus, lahendus. Sündmuste järjekorra edasi edasiandmine. Arutlemine tekstis käsitletud teema, tegelaste motiivide üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine tekstinäidete toel. Küsimustele vastamine tekstinäidete või oma sõnadega. Loetava kohta märkmete, märksõnaskeemi, kava ja küsimuste koostamine. Loetud teksti dramatiseering õpetaja juhiste toel.

Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu kirjeldamine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).

Vajaliku ja huvipakkuva raamatu leidmine kataloogi või e-otsingut kasutades. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine ja lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja põhjendamine.

Rahvaluule põhiliikide ära tundmine ja tunnuste nimetamine: muinasjutt, muistend, lühivormid (mõistatus, vanasõna, anekdoot).

Tekstiloome

- Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;

- jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;
- kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti;
- kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adreessaadile;
- tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid;
- kirjutab eakohase pikkusega loovjutte küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal;
- rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel.

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, valikuline (mõne tegelase vaatepunktist), kokkuvõtlik, loov. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamise või asendamisega. Ümberjutustus kavapunktide, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Fantaasialoo, muinasjutu või muistendi kirjutamine.

Lühemate tarbetekstide kirjutamine: seletus- ja veenmiskiri, e-kiri, teade. Kirja esitav osa ja taustaosa. Juhendavate tekstide kirjutamine: retsept, juhend või reeglistik. Kiri, ümbriku vormistamine.

Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart), mustandite kirjutamine, tagasiside põhjal töö täiendamine, toimetamine, viimistlemine, avaldamine.

Keeleteadlikkus

- Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid;
- järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid;
- eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal;
- selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendussetuse ja näidislause põhjal;
- järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- eristab sõnu liigiti;
- oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis;
- oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses;
- moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Helilised ja helitud häälikud. Liidete -gi ja -ki õigekiri. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri, sulghäälik sõna keskel. Tähtede i ja j õigekiri tegijanimedes ja liitsõnades.

Sõnavaraõpetus

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, täiendi funktsioon liitsõnas. Liitsõna tähendus. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.

Sõna tähenduse selgitamine oma sõnadega sõnastiku tähendusseletuse ja näidislausete põhjal (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Sõnaliigid ja nende funktsioon.

Tegusõna. Jaatava ja eitava kõne kasutamine tekstis. Tegusõna pöörde, tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.

Käändsõna. Käändsõnad: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus.

Muutumatud sõnad: määrsõnad, hüüdsõnad, sidesõnad, kaassõnad.

Lauseõpetus

Lause ja lauseliikmed. Alus, öeldis, sihitis määrus ja nende ülesanne lauses kui tervikus. Lihtsamad lause laiendamise võimalused.

Kontroll ja hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

Kasutatav õppevara

Bobõlski, R., Puksand, H. (2012) Sinasõprus keelega. Tallinn: Koolibri

Bobõlski, R., Puksand, H.(2012) Sinasõprus keelega 4.klassi eesti keele töövihik I ja II osa Tallinn: Koolibri

Sarapuu, K, Piits, L, Orgla, K, Lepp, K, Urmet, J, Vanamölder, L. Eesti keele õpik 4. klassile. I osa ja II osa Tallinn:Avita 2011, 2019.

Lepp, K, Orgla, K, Piits, L, Sarapuu, K, Vanamölder, L. Eesti keele töövihik 4.klassile I osa ja II osa. Tallinn:Avita 2011,2021

Sarapuu. K. Eesti keele kontrolltööd 4.klassile. Tallinn:Avita 2011, 2017

Eesti keele ainekava 5. klass

1. Ajaline maht 3 tundi nädalas, kokku 105 tundi
2. Eeldatav õpilaskontingent on 4. klassi õppekava läbinud õpilane

Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

- Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes;
- oskab olukorrale vastava suhtluskanali valida;
- tunneb vahetu suhtluse tavaid ja oskab neid rakendada;
- lahendab probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, sh kriitilisi;
- avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab väite ja järelduse.

Suuline ja kirjalik suhtlus

Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.

Teabe ja abi küsimine erinevates suhtluskanalites ja -olukordades. Sobiva formaadi ja kanali valimine. Vahetu vestlus, telefonivestlus, e-kiri. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine.

Kaasõpilase ja õpetaja või muu suulise teksti eesmärgistatud kuulamine. Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse avaldamine, väite esitamine ja selle põhjendamine. Kuuldu põhjal järelduse sõnastamine suuliselt või kirjalikult.

Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.

Teksti vastuvõtt

- Analüüsib teksti väljenduslaadi lähtuvalt kasutusvaldkonnast ja suhtlusolukorrast;
- nimetab teksti liiki, selle eesmärgi ja iseloomustab autori väljenduslaadi õpitud keeleteadmiste põhjal;
- võrdleb tekste ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal;

- tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe, koostab lihtsama päringu;
- hindab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa, verbaliseerib graafilise teabe;
- tunneb konspekterimise võtteid, teeb lugedes või kuulates märkmeid, koostab skeeme;
- oskab sõnastada lugemise, vaatamise, kuulamise eesmärgi ja teeb eesmärgist lähtuva kokkuvõtte;
- esitab teksti kohta kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, kontrollib teksti usaldusväärsust, eristab arvamust ja fakti.

Teksti analüüsimine. Teksti kasutusvaldkond, suhtlusolukorra kirjeldamine (ametlik, tööalane, õppimisega seotud, isiklik). Tekstiliigi ja eesmärgi nimetamine. Autori keelekasutuse ja stiili iseloomustamine ja põhjendamine ning näidete toomine tekstist. Tekstide võrdlemine ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal.

Teabe- ja õppetekstid, nende peamised liigid ja allikad. Ainealaste teabeallikate ja andmebaaside nimetamine, leidmine ning kasutamine: Eesti Keele Instituudi keeleallikad. Lihtsama päringu koostamine Estris.

Multimodaalse teabe töötlus. Pildiline ja tekstiline teave, lugemine teabe saamise eesmärgil (reegel, juhend, tabel, skeem, diagramm, plaan, kaart jm). Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafik, tabel) verbaliseerimine, lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Kuuldud teabe jälgimine, märkmete tegemine.

Konspekterimise võtted ja märkmete tegemine. Pliiatsiga lugemine, teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.

Kriitiliste küsimuste koostamine teksti kohta. Usaldusväärsuse kontrollimine teiste allikate toel. Usaldusväärsuse kontrollimine tekstiväliste ja tekstisiseste tunnuste põhjal (teksti vormistus, ülesehitus, sisuline täpsus, autori tausta kontrollimine, faktide kontrollimine). Fakti ja arvamuse eristamine.

Tekstiloomed

- Teeb lühiettekande, oskab allikaid valida ja hinnata, koostab lihtsama viite;
- kirjutab tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste;
- jutustab oma elamustest ja kogemustest, ehitab jutustuse tavakohaselt üles;

- kirjeldab eset, olendit ja inimest, ehitab kirjelduse tavakohaselt üles;
- arutleb suuliselt ja kirjalikult, ehitab arutleva teksti tavakohaselt üles ja kasutab arutlevale tekstile omaseid keelendeid;
- vormistab tekstid korrektselt nii käsitsi kui arvutil;
- põhjendab oma hinnangut tekstinäidetega.

Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud ainealase info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika: lihtsama viite vormistamine, refereerimine.

Jutustava, kirjeldava, põhjendava teksti koostamine protsessikeskselt.

Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine minavormis. Jutustuse ülesehitus: aja- ja koha nimetamine, tegelase või tegelaste kirjeldamine, käivitav sündmus, tegelase mõtted ja tegevus selle lahendamise nimel, lõpetus. Jutustava teksti tunnused: ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses.

Kirjeldamine. Täpne sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine ja neile iseloomulike tunnuste nimetamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.

Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje väljendamine. Arutleva teksti tunnused: rõhutavad sõnad, võrdlemine, näidete toomine, põhjendavate sidendite kasutamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.

Keeleteadlikkus

- Nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi;
- kirjutab sagedamini esinevad võõrsõnad korrektselt;
- kasutab enda tekstis sünonüüme, arvestades nende tähendusvarjundeid;
- kasutab sobivat tegusõna ajavormi enda tekstis;
- valib sobiva käändevormi lause kontekstist lähtuvalt;
- moodustab omadussõnade võrdlusastmeid ja kasutab neid enda tekstis korrektselt;
- moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid ja lihtlauseid, sh koondlauseid;
- kasutab enda tekstis korrektselt otsekõnet;
- eristab nime ja nimetust, märgib enda tekstis nimed ja nimetused korrektselt;
- järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid ja omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.

Võõrtähed ja -häälikud. Võõrsõnade õigekiri, sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Häälduse ja kirjapildi kontrollimine sõnastikest.

Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus. Tähe h õigekiri võõrsõnades. Tähtede f ja š õigekiri. Poolitamisreeglite meenutamine.

Sõnavaraõpetus

Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine tekstis. Sünonüümide tähendusvarjundid, tesauruse ja kasutamine. Täendusseletuste võrdlemine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Sobiva sõna kasutamine oma tekstis.

Vormiõpetus

Sõnaliikide meenutamine.

Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik, täis- ja enneminevik ning nende tähenduserinevus. Sobiva ajavormi valimine teksti.

Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Käändetunnus, mitmuse lõpp. Sobiva käände valik sõltuvalt lause kontekstist.

Omadussõnade võrdlusastmed, keskvõrde ja ülivõrde kasutamine tekstis.

Lauseõpetus

Liht- ja liitlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause ja loetelude kasutamine ja kirjavahemärgistamine tekstis. Üte ja selle kirjavahemärgid. Otsekõne ja kaudkõne. Saatelause ja otsekõnelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid ja kasutamine.

Muud õigekirja teemad

Algustäheõigekiri: kohad, ajaloosündmused, ametinimetused ja üldnimetused, perioodikaväljaanded, tooted. Nime ja pealkirja eristamine, teoste pealkirjad (heliteosed, filmid, raamatud, lavastused jne).

Kontroll ja hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

Kasutatav õppevara

Bobõlski, R, Puksand, H. Koma. 5. klassi eesti keele õpik. Tallinn: Koolibri 2012.

Bobõlski, R, Puksand, H. Koma. 5. klassi eesti keele töövihik 1. ja 2.

Eesti keele ainekava 6. klass

1. Ajaline maht 3 tundi nädalas, kokku 105 tundi
2. Eeldatav õpilaskontingent on 5. klassi õppekava läbinud õpilane

Õppeaine sisu ja õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

- Esitab kuuldu ja loetu kohta kriitilisi küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- osaleb aktiivselt klassi- ja rühmavestluses;
- põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti;
- kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.

Tekstide kriitiline kuulamine, faktide leidmine ja kontrollimine, kuuldule hinnangu andmine. Kriitiliste küsimuste esitamine vahetus suhtluses.

Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal. Klassivestlus, diskussioon. Vestluses kõnejärje hoidmine ja üleandmine kaaslasele. Kaaslase aktiivne kuulamine, kaaslase öeldu täiendamine ja täpsustamine. Vestluskaaslasele positiivse tagasiside andmine.

Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine. Viisakusväljendite kasutamine, sobiva suhtlusstiili valimine, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine. Viisakas ja ohutu suhtlus virtuaalkeskkonnas.

Teksti vastuvõtt

- Nimetab põhilisi Eesti meediakanaleid, eristab rahvusringhäälingu ja kommertskanalite eesmärgi;
- tunneb õpitud meediatekstide liike ja nende kasutamise võimalusi, oskab analüüsida meediatekste nende ülesehituse põhjal;
- kasutab meediatekstide analüüsil õpitud keele- ja tekstimõisteid;
- leiab tekstist argumenti ülesehituse osad;
- teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;

- võrdleb meediatekste, esitab kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte.

Arutlevate meediatekstide ülesehituse analüüs. Lõigu, teksti eesmärk, varjatud eesmärk. Argumendi osad. Mõjutusvõtete ja hinnanguliste keelendite leidmine.

Meediakanalid ja -väljaanded Eestis, kommertsmeedia ja rahvusringhääling. Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Raadiosaate eesmärgistatud kuulamine, telesaate eesmärgistatud vaatamine, kuuldu konspekterimine, võrdlemine, kokkuvõtte tegemine.

Trüki ja veebiajakirjandus. Ajalehežanrite (uudis, arvamyslugu, intervjuu, olemyslugu) eesmärgid ja ülesehitus. Pilt meediatekstides: pressifoto, karikatuur, pildiallkirja eesmärk.

Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

Tekstiloomine

- Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet, tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe, täiendab tagasiside põhjal oma teksti;
- valdab alustekstil kirjutamise põhilisi võtteid, täiendab alusteksti enda mõtetega;
- kirjutab kirjandi, milles kasutab kirjeldamist, jutustamist, koostab argumentatsiooni;
- avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- kirjutab eesmärgipäraselt multimodaalseid tekste ja ajakirjandusžanre;
- vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis;
- kasutab tekste toimetades ja kaaslast tagasisidestades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Protsesskirjutamise etappide meenutamine. Lisateabe otsimine. Alusteksti kasutamine enda tekstis: refereerimine. Alustekstile enda mõtete lisamine, autori ja enda mõtete vastandamine, kõrvutamine. Kirjandi ülesehitus: Sissejuhatus, teemaarenduse lõigud e argumendid, kokkuvõte. Lõigu ülesehitus: väide, selgitus, näide, järeldus. Tabav pealkiri. Oma sõnastuse ja lausestuse toimetamine, õigekirja korrektori kasutamine, oma vigade leidmine ja parandamine.

Teksti vormistamine arvutil: reavahe, joondus, lõiguvahed, pealkirjastamine.

Multimodaalse teksti loomine: pildi-, video ja graafilise materjali kasutamine. Teksti kujundamine erinevates rakendustes.

Ajakirjandustekstide kirjutamine: reklaam, uudis, arvamyslugu, intervjuu.

Keeleteadlikkus

- nimetab Eesti suuremaid murdealasid;
- kasutab õigekeelsussõnaraamatud õigekirja kontrollimiseks;
- teab üldtuntud lühendeid ja kasutab neid tekstis;
- eristab kirjakeelt ja argikeelt, teeb sobiva sõnavaliku vastavalt kontekstile;
- moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid enda tekstis;
- kasutab veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates.

Eesti murded. Murdekaart, murdekeelenäited, murdesõnastiku kasutamine.

Õigekiri

Õigekirja kontrollimine õigekeelsussõnaraamatust (nii raamatu- kui ka veebivariandist), märkide lugemine.

Veahtlikud liited: -lik; -likkus.

Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine

Sõnavaraõpetus

Kirjakeel ja argikeel (sh släng), sõnade stiiliväärtus ja märgendid sõnastikes. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides ja enda tekstis. Sobiva sõnavaliku tegemine vastavalt kontekstile: oma või võõrsõna, harvad, vanamoelised sõnad jne.

Vormiõpetus

Grammatiline ühildumine käändes ja arvus.

Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).

Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis.

Sõnastike kasutamine käändevormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus

Liitlause. Lihtlauseste sidumine liitlauseks. Rindlause ja osalause. Sidesõnaga ja sidesõnata rindlause. Rinnastavad sidendid.

Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Alistavad sidendid. Põimlause kirjavahemärgistamine.

Kontroll ja hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

Kasutatav õppevara

Liisi Piits, Terje Varul (2013, 2016, 2017) Eesti keele õpik 6. klassile Tallinn: Avita

Liisi Piits, Terje Varul (2013, 2015, 2017, 2018) Eesti keele töövihik I ja II Tallinn: Avita

Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

II kooliaste

Õpilane:

- mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
- kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- analüüsib hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
- kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

Õpitulemused

II kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali;

- 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse;
- 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 4) põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti;
- 5) kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 2) iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 3) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 4) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- 5) kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 6) tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe;
- 7) võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloome

Õpilane:

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
- 3) jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 6) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- 2) eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- 4) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;

- 5) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 6) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 7) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Lõiming

Õppeaine	Lõiming II kooliastmes
Muusika	<ul style="list-style-type: none"> • Kunagi kasutatud keel, keelevormid ja sõnavara rahvalauludes • Luuletajate looming laulutekstidena kaasaegsetes lauludes • Kujundlik laulude keel seotuna grammatika ja keele struktuuriga • Muusikaõpetuse sõnavara ja laulutekstides olevad vananenud sõnad, murdesõnad, muutunud tähendusega sõnad arendavad emakeele kasutamisoskust ja laiendavad sõnavara • Muusikaõpetuses olevad mitmetähenduslikud sõnad • Uurimistööde, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus • Laulu sõnade autoriks on sageli kirjanikud ja luuletajad • Folklooris rahvalaulude kujundlik keel ja alltekst • Regilaulu teemas kirjanduslikud mõisted - riim, metafoor, allegooria jt. • Muusikute või muusikaga seotute inimeste elulood ja romaanivormis elulooraamatud • Muusikateose/lavamuusikažanrite aluseks on kirjandusteos • Referaadi või uurimustöö hindamisel pööratakse tähelepanu töö ülesehitusele ja terviklikkusele, kasutatud sõnavara mitmekesisusele, mille hulgas on ka terminoloogia ja oskussõnavara, autori enda arvamuse esitamisele ja tsitaatide ning teiste inimeste seisukohtade esiletoomisele
Võõrkeeled	<ul style="list-style-type: none"> • Grammatikaterminid eesti keeles ja võõrkeeles • Idiomaatiliste väljendite, vanasõnade, kõnekäändude võrdlemine ja tõlkimine • Eesti keele kujunemise ja arenemise lugu • Kirjanikud ja luuletajad (välis- ja kodumaised) • Tõlketeksti ja eestikeelse teksti võrdlemine

Matemaatika	<ul style="list-style-type: none"> • Korrektse eesti keele kasutamine • Funktsionaalne lugemisoskus (tabelid, tekst), teksti mõistmine, lugemiskiirus • Arvsõnad • Loogilise ja argumenteeritud teksti koostamine
Ajalugu	<ul style="list-style-type: none"> • Muinasaeg – soomeugri rahvaste päritolu ja läänemeresoome hõimud. • Muinasusk, tavandid ja kombes – rahvakultuuris ja keeles • Kirjakeele areng, esimesed grammatikad, vana kirjakeel (Hornungi grammatika), O. W. Masing, • Võitlus uue kirjaviisi pärast ja häälduspärase ortograafia kasutuselevõtt 19. saj. (Ed.Ahrens) • Uurimistöõde, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus • Mütoloogia • Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid • Teatri võlumaailm • Eepos • Muistne vabadusvõitlus • Biograafiline inimene sõjas valikute ees • Kirjanduse ajalugu: antiikkirjandus, keskaja kirjandus keskaja maailmavaate peegeldajana (kangelaslaulud, pühakute elulood jms) • Humanism kirjanduses – ilmaliku maailmavaate algus • rahvusliku ja rahvakeelse kirjanduse algus: Shakespeare, jt. • valgustus, klassitsism, romantism kirjanduses kui erinevate ajalooliste ajastuste peegeldajad • Eesti kirjandus erinevatel ajaloo etappidel (saksa soost pastorite- literaatidest ja estofiilidest kuni rahvusliku ajakirjanduse ja kirjanduse kujunemiseni)
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • Teema <i>enese mõistmine ja teiste aktsepteerimine</i>. Erinevused moodustavad mitmekesisuse, mida kirjanduses käsitletakse rahvaste kultuuride tutvustamise ja kirjandusstiilide käsitlemise kaudu. See aitab näha Eesti kohta maailmas, samas anda teadmisi rahvakultuurist ja traditsioonidest. • Teema <i>konfliktid, suhted teistega, otsustamine ja probleemilahendus</i>. Kirjanike suhted teiste inimestega ja ühiskonnaga, nende sotsiaalne

	<p>käitumine, nende poolt tehtud valikud ja prioriteedid. Võimalus mõista, arutleda, oletada ja oletustele tõendeid leida, mida oodati erinevate ajastuste kirjanikelt, milliseid valikuid nad pidid tegema ning kas neil üldse oligi valiku- võimalusi – teemaks <i>inimene ja valikud</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teema <i>mina ja tervis</i> ning selle alateemasid <i>mina ja minu pere, mina ja aeg, tervislik eluviis, inimese elukaar, murdeiga</i> jne. Emakeeletunnis on olulisel kohal õpilane ise, tema tunded, arvamus ja võimalused eneseväljenduseks, tema väärtused, hoiakud ning suhtumine iseendasse ja ümbritsevasse maailma, õpilase perekond ja tervis
<p>Ühiskonna- õpetus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teema <i>sotsiaalsed suhted</i> alateemaga <i>inimesed meie ümber. Euroopa riigid ja rahvad, ühiskond ja sotsiaalsed suhted</i> ja alateemaga <i>ühiskonna sotsiaalne struktuur. Inimõigused</i>. Kirjanduses tutvumine Eesti naaberriikide ja teiste rahvaste kirjanduse, kultuuri, kombestiku ja traditsioonidega ning selle aktsepteerimine võimaldab heanaaberlikke suhteid ning mõista ja austada teisi riike. • Teemat <i>meedia ja teabekeskond</i> ning <i>infoühiskond</i> saab käsitleda meedia allikate näitel. • Teema <i>riik ja valitsemine</i> alateema <i>Eesti valitsemiskord</i>. Isamaaluule, millega saab siduda riigi muu sümbolika.
<p>Loodusõpetus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ühised teemad - <i>inimese meeled ja avastamine</i> ning <i>aastaajad</i>. Aastaaegade vaheldumisele on pühendanud oma loomingut väga paljud luuletajad. Kirjanduses saab lugeda vastavasisulisi tekste ning nende üle arutleda. Vestlus konkreetsel aastaajal looduses toimuvatest muutustest ning nende võimalikud väljendused kirjanduses. • Tekstid aastaaegade ja kalendritähtpäevade kohta • Teema <i>minu kodumaa - Eesti</i> kajastub isamaaluule õppimises, millele lisandub riigiga seotud sümbolika arutlus ning Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktuse ettevalmistamine • Paljude teemade alateemaks on nn eesti kontekst, näiteks <i>Eesti asend Euroopas, Eesti jõed ja järved, Eesti linnad, Eesti metsad, Läänemeri, elukeskkond Eestis</i> jt, mille käsitlemisel saab emakeeletundides rääkida nii Eesti asendist Euroopas kui ka Eesti kirjanduse ja kultuuri mainest Euroopas ning eesti rahvusvaheliselt tuntumatest kirjanikest

	<ul style="list-style-type: none"> • Õppides eesti loodust ja loodusobjekte võib otsida nende kajastamist eesti kirjanduses, rahvaluules ning selle tähtsust eesti rahva elus. • Terminoloogia õigekiri, suur ja väike algustäht
Kehaline kasvatus	<ul style="list-style-type: none"> • kujundatakse kehalises kasvatuses teksti mõistmise, suulise ja kirjaliku teksti loomise ning eneseväljendusoskuse kaudu • Emakeele grammatika, loetu mõistmine • Oskussõnastik, määrused, rütmi tajumine • Kehalises kasvatuses kasutatavad terminid • Uurimistöode, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> • Kiri kui märgisüsteem • Suuline ja kirjalik väljendusoskus • Soome-ugri rahvaste kunst • Kirja kujundamine, tekst pildi osana • Loetu mõistmine, erialane terminoloogia, töö erinevate infoallikatega • Esitlusmaterjalide koostamine ja esitamine • Uurimistöode, referaatide ja retsensioonide kirjutamisel kasutatav sõnavara ja õigekeelsus • Kunstiraamatud, -õpikud • Rahvaluule ja kirjandus kunstis • Illustratsioon • Kunst ja teater